

MOȘII NOȘTRI: NICOLAE ȘI CRĂCIUN¹

Două sărbători, dintre cele mai îndrăgite ale creștinătății, marchează luna decembrie: Sfântul Nicolae și Nașterea Domnului.

Foarte tare m-a minunat întotdeauna felul în care bucuria Crăciunului, în mai mare măsură decât a oricărei alte sărbători creștine, transcende credința (sau necredința) mărturisită a oamenilor. Ceea ce caracterizează aceste

¹ Articol publicat în *Alfa și Omega*, supliment de spiritualitate creștină al jurnalului *Cotidianul*, București, anul III, nr. 12 (26), 23 decembrie 1994.

sărbători și le deosebește într-un fel de altele, în fond la fel de mari din punctul de vedere al Bisericii, este obiceiul de a se face daruri. La început, acest obicei îi privea mai ales pe copii, dar, în timp, s-a extins, încât s-a ajuns să se facă cu acest prilej daruri tuturor celor apropiați ai unei familii. Căci ele rămân, cu precădere, sărbători ale familiei. S-ar putea ca mulți să fie surprinși de faptul că acest obicei nu exista în vechime la români, nici de Sfântul Nicolae, nici de Crăciun. De altfel, nici astăzi, în satele mai bune păstrătoare ale vieții vechi, el nu se întâlnește. Și chiar atunci când se fac oarece daruri colindătorilor, ele sunt lucruri simple, dar cu însemnată încărcătură spirituală: colaci, nuci, mere, un pahar de vin etc.

Se pare că cei mai puțin înscriși într-o viață creștină autentică sau cei care chiar se declară necredincioși se străduiesc mai abtitor decât alții să-i copleșească pe cei apropiați ai lor cu tot felul de daruri scumpe. Sigur, actul de a dăru

poate deveni, în unele cazuri, semnul trufiei, iar nu al iubirii.

Dar nu acest aspect interesează acum, ci întrebarea asupra acestui impuls irezistibil de a face daruri, cedarea ființei, fie și inconștient, la penetrarea unei stări de bucurie, care este clar că vine „de sus”, dintr-o altă motivație decât cele obișnuit lumești. Și de ce a prins atât de bine acest obicei de a face daruri, venit de aiurea, încât astăzi îl receptăm ca și când ar fi al nostru „de când lumea”?

Adevărul este că nu cred să existe om pe lumea aceasta, de la monahul cel mai ascetic până la magnatul cel mai opulent, căruia să-i displacă să primească daruri. Dincolo de valoarea lui intrinsecă, darul este, mai presus de toate, expresia unui sentiment, mai mult sau mai puțin sincer. Este drept că, în momentul în care-l primim, ne gândim mai puțin la acest grad de sinceritate.

Există o plăcere de a primi daruri și o plăcere de a oferi daruri. Se spune că aceasta din urmă

*Sfântul Nicolae
săvârșește o minune cu un covor*

Un om oarecare pe nume Nicolae trăia în cetatea Constantinopolului, câștigându-și pâinea din osteneala mâinilor sale. Era un om credincios Domnului și avea mare evlavie la Sfântul Nicolae, cinstindu-i ziua de pomenire.

Când a ajuns la adânci bătrâneți, nu a mai putut lucra și a sărăcit cu totul. Într-un an, apropiindu-se praznicul Sfântului Nicolae, se frământa în sine neștiind ce să facă. Îi spuse soției sale:

– Iată, femeie, că a sosit ziua cea iubită a arhiereului lui Hristos, Nicolae. Ce ne vom face? Fiind în lipsuri, nu avem cele trebuincioase pentru această sfântă zi.

Femeia sa credincioasă i-a răspuns:

– Domnul meu, iată că ne-au ajuns bătrânețile, și azi, mâine, ne va veni sfârșitul. Să nu-ți abați mintea de la dragostea cea spre Domnul și către Sfântul Nicolae.

Terminând de zis aceste cuvinte, îi arătă bărbatului un covor, spunându-i:

– Ia covorul acesta, vinde-l și cumpără cele necesare pentru pomenirea Sfântului Nicolae. Nu avem nimic altceva, și pentru că nu avem copii, nu avem cui să-l lăsăm moștenire.

Bătrânul a dat slavă lui Dumnezeu, a luat cu sine covorul și a ieșit pe ușă.

Cum trecea el pe lângă biserica Sfântului Platon, i-a ieșit în cale un om care avea înfățișare de bătrân cinstit și care l-a întrebat:

– Prietene, unde te duci?

Bătrânul nostru i-a răspuns:

– Trebuie să mă duc până la târg.

– Prietene, bine ai socotit, dar spune-mi: cu cât voiești să dai covorul? l-a întrebat bătrânul cel cinstit. Fiindcă eu vreau să cumpăr un covor ca acesta.

– Eu l-am luat pe opt galbeni, dar acum voi primi cât îmi vei da pe el, a spus bătrânul cel sărac.

– Lua-vei șase galbeni? îl întrebă cinstitul bătrân.

– Dacă îmi vei da, voi lua cu bucurie! răspunse acesta.

Atunci, Sfântul Nicolae – fiindcă chiar el era – băgă mâna în buzunar, scoase galbenii și îi plăti covorul, spunându-i:

– Prietene, primește galbenii aceștia și dă-mi covorul.

Bătrânul cel sărac luă banii cu multă bucurie, fiindcă știa că acel covor nu valora atât.

Oamenii care mergeau pe acea uliță în care se întâlniseră cei doi, văzându-l pe bătrân că vorbește cu cineva, dar neputându-l vedea pe Sfântul Nicolae, îl întrebau:

– Vezi năluciri, bătrânule, de vorbești de unul singur?

Sfântul Nicolae a mers cu acel covor la casa bătrânului cel sărac și i-a spus soției acestuia:

– Bărbatul tău îmi este vechi prieten. M-am întâlnit cu el și m-a rugat: „Fii bun și du-i acest

covor femeii mele, că eu sunt ocupat cu altă treabă.” Iată deci covorul, să-l păzești.

Terminând ceea ce a avut de zis, Sfântul Nicolae s-a făcut nevăzut.

De frică, femeia a luat covorul, dar nu a îndrăznit să-l întrebe pe cinstitul bătrân cine e, fiindcă vedea lumina care iradia de pe chipul sfântului. În schimb, s-a lăsat cuprinsă de mânie gândindu-se că soțul ei a uitat făgăduința ce o făcuse și dragostea pentru Sfântul Nicolae. Așa că-și spunea în sinea ei:

– Vai mie, pătimașă ce sunt. M-am însoțit cu un bărbat călcător de lege și mincinos.

În acest timp, bărbatul ei cumpărase cele de trebuință pentru ziua sfântului și se întorcea bucuros acasă. Femeia, cum l-a văzut că intră pe ușă, aprinsă de mânie, a început să-l ocărăscă:

– Să pleci de la mine din ziua aceasta, fiindcă ai mințit Sfântului Nicolae. Nu este mincinos Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel care a zis: „Nimeni care pune mâna pe plug și se uită

îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu.” (Luca 9, 62)

Aducându-i bărbatului său covorul, a continuat:

– Ia-ți covorul, dar pe mine nu o să mă mai ai, fiindcă ai mințit Sfântului Nicolae!

Bătrânul privea la covor și se minuna, neștiind ce să-i răspundă soției sale. După multă vreme, a înțeles că Sfântul Nicolae săvârșise o minune cu ei. Și-a ridicat mâinile spre cer și a spus, cuprins de bucurie:

– Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, Cel ce faci minuni prin minunatul Tău Sfânt Nicolae!

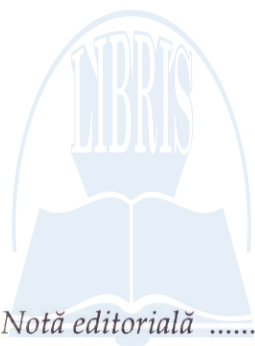
Apoi, i s-a adresat bătrânei:

– Femeie, te jur în frica lui Dumnezeu să-mi spui cine ți-a adus covorul acesta și ce era: bărbat sau femeie, tânăr sau bătrân?

Soția sa i-a răspuns:

– Era un cinstit bătrân, cu chip luminat, îmbrăcat în haine strălucitoare. Mi-a spus: „Femeie, bărbatul tău îmi e prieten. M-am întâlnit cu el și m-a rugat să-ți aduc acest covor. Păzește-l deci.”

Cuprins

<i>Notă editorială</i>	5
<i>Moșii noștri: Nicolae și Crăciun – de Costion Nicolescu</i>	9
I. Viața Sfântului Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, marele făcător de minuni	19
II. Minuni săvârșite de Sfântul Nicolae	25
Sfântul Nicolae izbăvește de la înec un creștin	25
Minunea Sfântului Nicolae pentru Vasile, fiul lui Agricola	29
Sfântul Nicolae izbăvește de la înec o corabie	36
Sfântul Nicolae săvârșește o minune cu un covor	40
Sfântul Nicolae învie un corăbier	46
Zoia „cea de piatră”. O minune a Sfântului Nicolae petrecută la trecerea dintre anii 1955 și 1956	46
Sfântul Nicolae călătorește într-un autobuz în Rusia	51

III. Reprezentarea iconografică a Sfântului Ierarh Nicolae	57
IV. Câteva credințe și obiceiuri ale poporului român legate de Sfântul Nicolae	67
V. Legende românești despre Sfântul Neculai	77
VI. Sfântul Ierarh Nicolae, Moș Nicolae, Moș Crăciun: biografii comune	91
ANEXA 1. Numele NICOLAE – etimologie și variante	107
ANEXA 2. Alți sfinți ortodocși cu numele Nicolae	109
ANEXA 3. Localități din România care își trag numele de la Sfântul Ierarh Nicolae	114
ANEXA 4. Câteva mănăstiri, schituri și biserici cu hramul Sfântului Ierarh Nicolae	116
ANEXA 5. Câteva personalități române care au purtat numele Sfântului Ierarh Nicolae	122

